

RECENZJE / REVIEWS**RYSZARD SKAWIŃSKI****CZEGO ŚWIADECTWEM JEST „ŚWIADECTWO WIARY”?
KS. WOJCIECH GUZEWICZ, ŚWIADECTWO WIARY.
STUDIUM ADMINISTRACYJNO-HISTORYCZNE
PARAFII I KOŚCIOŁÓW DEKANATU PW. ŚW.
KRZYSZTOFA W GIŻYCKU, WYDAWNICTWO
DIECEZJALNE ADALBERTINUM, ELK 2019, SS. 127**

W cyklu przedstawiającym dekanaty, parafie i kościoły diecezji elckiej ukazała się kolejna książka ks. prof. dr. hab. Wojciecha Guzewicza. Już dwunasta w tej serii publikacja, zatytułowana *Świadectwo wiary*, mówi o giżyckim dekanacie pw. św. Krzysztofa. Z nazwy starodawnej instytucji dekanatu wynikałoby, że obejmuje on dziesięć parafii, ale w rzeczywistości we współczesnych polskich dekanatach skupia się ich od kilku do kilkunastu. Giżycki dekanat bliski jest tej nominalnej liczbie – należy do niego dziewięć parafii: pw. św. Jadwigi Królowej w Bystrym, pw. św. Kazimierza Królewicza w Giżycku, pw. św. Anny w Giżycku, pw. Wniebowzięcia NMP w Krukłankach, pw. MB Królowej Polski w Miłkach, pw. św. Kazimierza Królewicza w Orłowie, pw. św. Andrzeja Boboli w Rydzewie, pw. Chrystusa Zbawiciela w Wydminach oraz pw. MB w Zelkach.

Skąd tytuł *Świadectwo wiary*? Wydaje się, że wyraża on uznanie dla tutejszych katolików, nie bez trudu budujących swoje wspólnoty parafialne. Chociaż od zakończenia II wojny światowej minęły dziesięciolecia, to jednak powinniśmy pamiętać, że w perspektywie dziejowej – w ramach historii Kościoła katolickiego i historii Polski – siedemdziesiąt pięć lat to niewielki odcinek czasu. Odchodzi pierwsze pokolenie urodzone już tu, na Mazurach, ale pozostaje to, co udało się temu pokoleniu zbudować. Św. Tomasz z Akwinu w swym „Wykładzie pacierza” poucza, że „pierwszą z rzeczy koniecznych dla chrześcijanina, bez której nie może on być prawdziwym chrześcijaninem, jest wiara” i omawia cztery wartości, które niesie ona ze sobą. Wiara wiąże człowieka z Bogiem, rozpoczyna życie wieczne, jest przewodniczką na ziemi i pozwala zwyciężać pokusy. Będąc przewodniczką na ziemi, wiara uświadamia ludziom, co jest konieczne do dobrego życia: „[...] w formie gotowej i przystępnej przedstawia nam wszystko to, co trzeba wiedzieć, aby życie przeżyć dobrze” (Św. Tomasz z Akwinu, *Wykład pacierza*,

W drodze, Poznań 2019, s. 13–14). Nic dziwnego, że ludzie wierzący odczuwają głęboką potrzebę tworzenia swoistej infrastruktury, ułatwiającej tej wiary pielęgnowanie, rozwijanie, pogłębianie.

W czterech spośród dziewięciu parafii dekanatu pw. św. Krzysztofa wybudowano nowe kościoły, w pozostałych poniemieckie obiekty sakralne zaadaptowane przez ludność polską dla potrzeb kultu katolickiego utrzymano we właściwym stanie, a nawet je poprawiono. Do tego należy dołożyć dziesięć kaplic dojazdowych, powstałych na bazie różnych obiektów: zlikwidowanych szkół, świetlic wiejskich, budynków Ochotniczych Straży Pożarnych. Warto przy tym zaznaczyć, że tylko dwie spośród dziewięciu parafii przedstawionych w opracowaniu to parafie duże (po kilka tysięcy mieszkańców, obie w Giżycku), pozostałe są niewielkie, a nawet bardzo małe (poniżej tysiąca wiernych).

Według danych zamieszczonych w opracowaniu, w dekanacie mieszka ok. 20–23 tys. katolików i to ich wysiłkiem Kościoł tujejszy nie tylko trwał, ale umacniał się i rozrastał. Z wielką uwagą i skrupulatnością ks. prof. Guzewicz odnotowuje wyposażenie świątyń. Opisane tu zostały ołtarze główne i boczne (po części zabytkowe), zabytkowe ambony i organy, Drogi Krzyżowe, chrzcielnice, obrazy i rzeźby, konfesjonały, ławki i in. Tworzy to swego rodzaju katalog zawierający, zwłaszcza w odniesieniu do obiektów zabytkowych, cenne informacje, ale bez obszerniejszych szczegółowych opisów. Nasuwa się myśl, że w następnej kolejności można by odrębne opracowania poświęcić np. znajdującym się w świątyniach diecezji ełckiej ołtarzom, organom, ambonom, obrazom, relikwiom itd.; przydatna byłaby w takich pracach staranna dokumentacja fotograficzna.

Bardzo rozwinięte zostały w *Świadectwie wiary* – podobnie jak w innych publikacjach tej szczególnej serii – opisy obiektów budowlanych (kościół, kaplic, plebanii) z użyciem specjalistycznej terminologii technologiczno-architektonicznej, co u jednych może budzić zaciekawienie, ale u innych znużenie. Racjonalne wydaje się zamieszczenie w opracowaniu słowniczka fachowych terminów (s. 107–116), co bardzo ułatwia lekturę fragmentów dotyczących architektury. Opisy architektoniczne wzbudzą nieraz uśmiech na twarzy czytelnika, gdy uświadomi sobie, że w istocie ma do czynienia ze zbudowanym z pustaków obiektem o urodzie i wyrafinowaniu technologicznym garażu sprzed kilkadziesiąt lat – wzniesionego tzw. sposobem gospodarczym. Należy jednak podkreślić, że język książki – wypełniającej wymagania stawiane pracom naukowym – nie zawiera ani nie tworzy barier utrudniających jej zrozumienie przez odbiorcę spoza kręgu specjalistów.

Jak zaznacza we wstępie ks. W. Guzewicz, publikacje ukazujące się w serii tematycznej dotyczącej parafii oraz dekanatów powstają według sprawdzonego schematu. Każde opracowanie zawiera bowiem część historyczną, część architektoniczną, część dotyczącą wyposażenia świątyń oraz część administracyjną. W tej ostatniej zamieszczono opis obszaru każdej parafii (miejsowości, ulice), wykaz wszystkich proboszczów i wikariuszy w niej pracujących, informacje o lokalnych cmentarzach oraz pomnikach o charakterze religijnym na terenie parafii. W opisie parafii znaleźć można informację o zakonach (jeśli funkcjonują na jej terenie) oraz o wywodzących się z tej wspólnoty osobach powołanych:

księżach i zakonnicach. W omawianej publikacji takich osób zostało wymienionych z imienia i nazwiska około trzydziestu i to chyba jest najbardziej wymownym „świadcstwem wiary”.

Książka, licząca ponad sto stron, opiera się na obszernej bazie źródłowej – jej podstawa bibliograficzna zawiera osiemnaście pozycji. Recenzentem naukowym pracy jest ks. prof. dr hab. Florian Lempa. Opracowanie warsztatowo spełniające podstawowe kryteria naukowości, funkcjonalnie ma charakter publikacji popularyzatorskiej. Co upowszechnia i promuje? Na to pytanie odpowiedzi udzielić można wiele: wartość i owoce wiary, zasady i efekty dobrego życia, prawdę o kreatywnej sile katolicyzmu. Bez wątpienia ważny jest także aspekt regionalizmu – książka w równej mierze upowszechnia wiedzę wśród mieszkańców Mazur, jak promuje region wśród turystów. Wartość publikacji podniesie i umocni umieszczenie jej na półce obok kilkunastu podobnych opracowań autorstwa ks. W. Guzewicza. A posiadanie takiej półki wydaje się oczywistym wymogiem wobec każdej osoby zajmującej się historią i współczesnością Mazur, Suwalszczyzny, Augustowszczyzny, Sejneńszczyzny. Można tylko dodać, że *Świadectwo wiary*, podobnie jak inne pozycje tej serii, jest książką starannie wydaną, z wyraźną troską o estetykę – tradycyjną w dobrym tego słowa znaczeniu; zdobiją ją liczne ilustracje, a duża czcionka, akapity i inne odstępy ułatwiają lekturę.

Można sformułować i obronić tezę, że książka pt. *Świadectwo wiary* sama jest świadectwem wiary jej autora. I nie tylko wiary – także miłości do Boga i ludzi, które to motywy stale występują w pisarstwie ks. prof. Wojciecha Guzewicza.

